

ประกาศกรมส่งเสริมการเรียนรู้
เรื่อง จุดเน้นการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการจัดส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิ ตามระดับ หรือการเรียนรู้รูปแบบอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนัก ในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัว ที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้หลักการ “**สกร. สร้างคนฉลาดเรียนรู้ เท่าทันพัฒนาการของโลก และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข**” (DOLE cultivates intelligent and lifelong learners to keep pace with global change and live happily in society) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ สนองตอบ ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายด้านการศึกษารัฐบาล และนโยบายด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งกำหนด ๖ ทิศทางการขับเคลื่อนงานให้มุ่งเน้นการบูรณาการภารกิจเดิม กับภารกิจใหม่ เสริมพลังภาคีเครือข่าย จัดการเรียนรู้บนหลักการ Learn to Earn และการบริหารจัดการ เชิงธุรกิจในครัวเรือน การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร และโครงสร้างกำลังคนให้สอดคล้องกับทิศทางดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับ ความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงได้ ประกาศจุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสุข มีทักษะที่เหมาะสม และสมรรถนะ ที่จำเป็น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะ ที่เหมาะสมและสมรรถนะที่จำเป็นของประชาชน ให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิต พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ของโลกยุคใหม่
๒. พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของหน่วยจัดการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ ทันสมัยมาใช้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา
๓. สร้างและประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

๔. พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะของบุคลากรทุกประเภท ทุกระดับ
๕. พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีความทันสมัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

จุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. พลิกโฉมระบบการเรียนรู้สู่ความยืดหยุ่น เชื่อมโยง และไร้รอยต่อ

๑.๑ ยกระดับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง และทักษะที่จำเป็น สร้างทางเลือกที่หลากหลายและยืดหยุ่น เชื่อมโยงรูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและไร้รอยต่อ

๑.๒ ขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) และกลไกการเทียบโอนผลการเรียนรู้ (หน่วยกิต ความรู้และประสบการณ์) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะสมผลการเรียน และยกระดับคุณวุฒิทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ตามศักยภาพจริง

๑.๓ ผลักดันระบบการสอบเทียบระดับคุณวุฒิ “สอบเทียบ จบไว ได้งานจริง” ให้ผู้เรียนจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้นได้รวดเร็วขึ้น (Fast-track) ลดระยะเวลาเรียน และเปิดโอกาสสู่การศึกษาต่อ และเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันต่อความต้องการ

๑.๔ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อลดข้อจำกัดและอุปสรรค เพิ่มความคล่องตัวในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย

๑.๕ ค้นหาและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเชิงรุก โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (NEETs) เพื่อสร้างโอกาสให้เข้าถึงและกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิด “Thailand Zero Dropout”

๑.๖ เสริมสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยบูรณาการกลไกการตรวจสอบและประเมินผลทั้งภายในและภายนอก เพื่อยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

๒. ขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่อาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้จริง และการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

๒.๑ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีพให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์พื้นที่ และความต้องการจ้างงานของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ ส่งเสริมแนวทาง “Learn to Earn” ควบคู่กับการ Upskill / Reskill / Newskill เพื่อให้ผู้เรียนสร้างรายได้ทั้งในระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา

๒.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สร้างโอกาสทางธุรกิจชุมชน และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม

๒.๔ พัฒนาทักษะและอาชีพใหม่ให้กลุ่มวัยเกษียณ เตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย สามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ และลดภาระพึ่งพิงทางสังคม

๓. ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคต สู่การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ

๓.๑ ยกระดับศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้คุณภาพ บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ากับวิถีชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาทักษะคิดเชิงวิเคราะห์ ทดลอง และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สำหรับประชาชนทุกช่วงวัย

๓.๒ มุ่งสร้างทักษะที่หลากหลาย (Multi Skill) และความยืดหยุ่น (Resilience) ให้ประชาชนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกการทำงาน เช่น ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัว ทักษะด้านวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์

๓.๓ ปลุกฝังความเป็นพลเมืองคุณภาพ ผ่านการบูรณาการการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ประชาธิปไตย และสถาบันหลักของชาติ ในบริบทที่ร่วมสมัย ควบคู่กับการปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะ และความเป็นพลเมืองดี เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๔. ยกระดับคุณภาพครู นักจัดการเรียนรู้ และสถานศึกษา

๔.๑ พัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ที่เชี่ยวชาญ เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล

๔.๒ เร่งแก้ไขปัญหานี้ส่นบุคลากรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการเสริมสร้างวินัยและทักษะการบริหารจัดการเงิน เพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจและสร้างความมั่นคงในชีวิต

๔.๓ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็น “พื้นที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์” ที่ผู้เรียนและบุคลากรมีความสุข ปลอดภัย เป็นมิตร มีคุณธรรม และเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ที่แท้จริง

๕. ส่งเสริมการใช้ Digital Platform เพื่อการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา

๕.๑ ส่งเสริมการใช้ Digital Platform กลาง ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ทุกประเภท ทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกช่วงวัย ทุกพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงบริการทั้งหมดของ สกร. ได้ในจุดเดียว (One-Stop Service)

๕.๒ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลและช่วยการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓ ขยายโอกาสการเรียนรู้ไร้ขีดจำกัด ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ทั้งออนไลน์ ออฟไลน์ และในชุมชน

๖. ขยายโอกาสการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๖.๑ ยกระดับ ศก.ระดับตำบล และ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่พร้อมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากร

๖.๒ จัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับกลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ และกลุ่มชาติพันธุ์ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดยยึดหลัก “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

๖.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างวัย และการเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ผ่านพื้นที่กิจกรรมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งระหว่างคนต่างวัย

๗. ปลุกพลังการอ่านและการรู้หนังสือเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

๗.๑ ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านในทุกช่วงวัย ภายใต้แนวคิด “อ่านเปลี่ยนชีวิต” เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาชีวิต ต่อยอดองค์ความรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

๗.๒ เพิ่มอัตราการรู้หนังสือให้กับประชาชน โดยเร่งพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีในการทำธุรกรรมและเข้าถึงสวัสดิการรัฐได้ด้วยตนเอง

๗.๓ พัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน Co-Reading Space และบ้านหนังสือชุมชน ให้เป็นพื้นที่ที่มีชีวิต ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ และเข้าถึงได้ง่าย

๘. เสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๘.๑ พัฒนากลไกความร่วมมือกับชุมชนและภาคีเครือข่าย ร่วมออกแบบและจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สะท้อนความต้องการและอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างแท้จริง

๘.๒ ขับเคลื่อนการเรียนรู้บนฐานข้อมูล Big Data ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่แม่นยำ ตอบโจทย์ และระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๘.๓ พัฒนาและขยายความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้

๘.๔ พลิกโฉมกรมส่งเสริมการเรียนรู้สู่ "องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีธรรมาภิบาล" มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต้นตัวต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ภารกิจเร่งด่วน (Quick Win)

๑. ปรับอัตราเงินอุดหนุนรายหัวการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย
๒. จัดสอบเทียบวัดระดับความรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๓. สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดี ส่งเสริมความรู้เรื่องประชาธิปไตย สิทธิในการเลือกตั้ง

ภารกิจสำคัญ (Flagship)

๑. Thailand Zero Dropout : การแก้ไขปัญหาประชาชนที่หลุดหรืออยู่นอกระบบการศึกษา มุ่งลดและป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา ด้วยการติดตาม คัดกรอง เข้าถึง และจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย สนับสนุนให้กลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒. Career Plus : “เติมเต็มทักษะ สร้างโอกาสอาชีพ” ร่วมมือกับภาคเอกชนออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีพของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการตลาดแรงงานจริง เช่น ดิจิทัล ช่างเทคนิค อาหาร การดูแลผู้สูงอายุ โดยภาคเอกชนร่วมสนับสนุนด้านการฝึกอบรมและวิทยากร รวมทั้งฝึกอบรมตามหลักสูตรคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนด

๓. Learning 3D : พื้นที่ต้นแบบการเรียนรู้ ๑ จังหวัด ๓ มิติความสำเร็จ คัดเลือกพื้นที่นำร่อง โดย ๑ จังหวัดมีผลงานเด่นครอบคลุมการเรียนรู้ทั้ง ๓ รูปแบบ (ผ่านการคัดเลือกอำเภอหรือกลุ่มโซนอำเภอ นำร่องละ ๑ รูปแบบ) ใช้พื้นที่เป็น Sandbox ต้นแบบ สามารถถอดบทเรียนและขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นได้จริง

๔. Learning T - Map : ปักหมุดแหล่งเรียนรู้คู่ชุมชน จัดทำแผนที่ตำบลที่แสดงตำแหน่งของแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน ติดตั้งแผนที่ในพื้นที่บริการของ ศกร. ระดับตำบล รวมทั้งพัฒนาข้อมูลแผนที่แหล่งเรียนรู้เป็นระบบดิจิทัล (Digital Directory) ค้นหาผ่าน QR Code และสมาร์ทโฟน แสดงพิกัดและข้อมูลสำคัญเช่น ประวัติ กิจกรรม เวลาเปิด-ปิด แบบ Real-time เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง “ชุมชนทรัพยากรความรู้ใกล้บ้าน” ได้สะดวก

๕. Smart Digital Library : ห้องสมุดดิจิทัล “Hub การอ่านยุคใหม่” คัดเลือกห้องสมุดประชาชนเป้าหมาย ๗๗ แห่งทั่วประเทศที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุด เพื่อเพิ่มศักยภาพการให้บริการผ่านระบบห้องสมุดดิจิทัลที่สามารถให้บริการ E-Book วารสาร สื่อการเรียนรู้ และฐานข้อมูลออนไลน์ รองรับการใช้งานผ่านสมาร์ทโฟนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป ให้ประชาชน “อ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา”

๖. Learning Passport : พาสปอร์ตการเรียนรู้ จัดทำสมุดบันทึกการเรียนรู้ของประชาชน เช่น การใช้บริการห้องสมุดประชาชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา การอบรม การฝึกอาชีพ การเรียนรู้ในชุมชน หรือการเรียนออนไลน์ ใช้เป็นหลักฐานประกอบการเทียบโอนหน่วยกิต ความรู้ และประสบการณ์ เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลการเรียนรู้ สนับสนุนการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิและธนาคารหน่วยกิต

๗. ระบบเชื่อมโยงการเรียนรู้ ๓ รูปแบบ มุ่งพัฒนากลไกการเทียบเคียงและเทียบโอนผลการเรียนรู้ เชื่อมโยงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ให้สามารถสะสมในระบบธนาคารหน่วยกิตแบบไร้รอยต่อ นำไปสู่การยกระดับคุณวุฒิทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

๘. Co - Reading Space มุมหนังสือใกล้บ้าน ต่อยอดจาก “บ้านหนังสือชุมชน” โดยจัดตั้ง “มุมหนังสือหมู่บ้าน” ในจุดที่ประชาชนเข้าถึงง่าย เช่น ศาลาประชาคม วัด ร้านค้า ศูนย์เด็กเล็ก หรือบ้านผู้นำชุมชน ใช้เป็นจุดกระจายหนังสือหมุนเวียนจากบ้านหนังสือชุมชน และประสานงานกับห้องสมุดประชาชนในการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)

อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้